

Висновки. Імміграційна політика Іспанії характеризується такими ключовими моментами: заохоченням бізнес-імміграції; залучення тимчасових іноземних працівників; раціоналізація прийому членів сімей, що возз'єднуються; обмеження в наданні притулку; боротьба з нелегальною міграцією. Возз'єднання сімей в Іспанії є одним із ключових моментів імміграційної політики. В умовах зростання ролі іммігрантської спільноти воно розглядається як ефективний механізм сприяння інтеграції іноземців у нове суспільство. Проте Іспанія, як і більшість інших країн, проявляє жорсткість і селективність під час надання мігрантам такої можливості, про що свідчить процедура возз'єднання сімей.

Джерела та література

1. Воссоединение семьи в Испании. Стоимость содержания иждивенцев [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.runiga.ru/blog/archives/1189>
2. Фомичёва О. В. Структурирование миграционного пространства в эпоху глобализации: роль развитых государств / О. В. Фомичёва // Международные отношения. Политология. Регионоведение : Вестн. Нижегород. ун-та им. Н. И. Лобачевского. – 2007. – № 5. – С. 167–174.
3. A New Immigration Regularization Policy: The Settlement Program in Spain [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://econpapers.repec.org/article/blaintmig/v_3a46_3aу_3a2012_3ai_3a1_3ap_3a191-220.htm
4. Council Directive 2000/43/EC of 29 June 2000, implementing the principle of equal treatment between persons irrespective of racial or ethnic origin, In: Official Journal of the European Communities 19.7.2000 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/pdf/legisl/2000_43_en.pdf
5. European Council (1999), Presidency Conclusions. Tampere European Council. 15 and 16 October 1999 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm
6. Zolberg A. R. (2002). Guarding the Gates / A. R. Zolberg [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.ssrc.org/sept11/essays/zolberg_text_only.htm.

УДК 331.556.4:314(430)

С. В. Фем'як – студентка IV курсу факультету міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Імміграційні програми сучасної ФРН

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: А. А. Моренчук –
кандидат історичних наук, доцент кафедри
країнознавства і міжнародних відносин
СНУ ім. Лесі Українки*

Визначено особливості політики ФРН щодо регулювання імміграційних потоків. Проаналізовано основні програми для іноземців в сфері імміграційної політики. Розглянуто способи переїзду громадян інших країн до Німеччини.

Ключові слова: іммігрант, імміграційна політика, програми для іноземців у галузі імміграційної політики.

Femiak S. V. The Immigration Programs of Modern Federal Republic of Germany. The features of the Policy of Federal Republic of Germany on regulating of the immigration flows are determined. The basic programs for the foreigners in the field of immigration policy are analyzed. The methods of moving of the citizens of other countries to Germany are reviewed.

Key words: immigrant, immigration policy, programs for the foreigners in the field of immigration policy.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається зростання взаємозалежності між країнами, а тому важливого значення набуває питання міграції населення. Основною причиною міграційних процесів є загальносвітова тенденція переміщення інформації, робочої сили, капіталу. Здебільшого вони відбуваються серед високорозвинених країн світу. Однією із найпривабливіших країн для іммігрантів є Федеративна Республіка Німеччина, куди люди мігрують для пошуку роботи й житла, можливостей професійного росту, для гарантування соціальної безпеки. Крім цього, у Німеччині існує низка програм, які спрощують умови переїзду іноземців до країни. Тому вивчення особливостей імміграційної політики ФРН є важливим аспектом для подальшого прогнозування можливих міграційних потоків, а також для регулювання міграційних процесів усередині країни.

Метою наукового дослідження є вивчення особливостей імміграційної політики ФРН та регулювання міграційних потоків, аналіз способів переїзду іноземців до Німеччини, а також розгляд основних програм для іммігрантів.

Реалізація поставленої мети зумовила розв'язання таких **завдань**:

- визначити особливості політики ФРН щодо регулювання імміграційних потоків;
- проаналізувати основні програми для іноземців у сфері імміграційної політики;
- розглянути способи переїзду громадян інших країн до Німеччини.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Сьогодні Німеччина є однією з країн, де найбільш поширені імміграційні процеси. Це пояснюється не лише входженням її до Європейського Союзу, а й високим рівнем її економічного розвитку, можливістю працевлаштування, навчання та іншими факторами. Регулювання імміграційних потоків є важливою складовою частиною соціальної політики ФРН.

Найважливішу групу документів, яка регулює міграцію, становлять національні законодавчі акти ФРН, котрі слугують нормативно-правовою базою німецької імміграційної політики. Серед них такі основоположні документи, як Конституція ФРН (1949 р.), Закон «Про громадянство ФРН» (1999 р.), Закон «Про права іноземців» (2000 р.) та Закон «Про імміграцію» (2005 р.). Саме Законом «Про імміграцію» вперше було чітко врегульовано питання міграції іноземців, які займаються самостійною трудовою діяльністю [1].

Серед усіх країн-членів ЄС Німеччина вважається найпривабливішою ціллю для мігрантів. Протягом останніх років спостерігається зростання імміграційних потоків до країни. Переважно сюди прибувають мігранти з країн Європи. Найбільше мігрантів прибуває до ФРН з Польщі, Румунії, Італії та Болгарії, дещо менше – це громадяни Угорщини, Іспанії та Греції. Така тенденція зростання кількості іммігрантів існує з багатьох причин, основними з яких є:

- Німеччина є економічно розвиненою державою;
- у країні порівняно гнучка система оподаткування, досить проста процедура реєстрації підприємств і несуперечливі вимоги до їх діяльності;
- Німеччина надає багато можливостей отримати вищу освіту [2].

Проте Німеччина практикує введення фінансового обмеження. Насамперед приймаються іммігранти, готові інвестувати в економіку приймаючої країни визначену суму грошей і створити певну кількість робочих місць. Щодо прийняття нелегальних мігрантів, то для роботодавців, які незаконно використовують іноземну робочу силу, діє система санкцій (депортація нелегалів, тобто повернення на батьківщину, позбавлення волі, штрафи тощо). Крім цього, розробляються програми щодо стимулювання рееміграції, тобто повернення іноземних робітників на батьківщину (програми матеріальної компенсації, професійної підготовки, економічної допомоги регіонам масової еміграції тощо) [5].

Існують різні офіційні способи переїзду іноземців до ФРН, які хочуть жити й працювати в цій країні. Зокрема Німеччина пропонує програму Blue Card. Ця програма була запущена у Німеччині з 2012 р. й є одним із найбільш ефективних способів переїзду висококваліфікованих фахівців. Суть програми полягає в тому, що працівник і його сім'я отримують необмежене право на проживання та роботу в Німеччині, якщо дотримуються лише двох умов: 1) людина має вищу освіту; 2) має запрошення від будь-якого роботодавця Німеччини з зарплатою понад 38 тис. євро на рік. Цього достатньо для отримання робочої візи. При цьому автоматично візу отримують також усі члени сім'ї (дружина/ї неповнолітні діти) працівника. Важливо відзначити, що багато професій у Німеччині поділяються на регламентовані та нерегламентовані. Представники першої категорії (наприклад, лікарі) зобов'язані підтвердити свою кваліфікацію для роботи в Німеччині та скласти додаткові іспити (це, очевидно, логічно, оскільки від працівників таких професій може залежати життя людей). Представники другої категорії (наприклад, інженери) від такої перевірки звільнені [4].

Якщо претендент немає вищої освіти або його зарплата не досягає необхідного для Blue Card рівня, то є можливість подати документи на робочу візу, однак у цьому випадку перевіряється місцевий ринок праці та існує ймовірність відмови. Якщо претендент отримує візу, то право на в'їзд також дається членам його сім'ї (чоловікові/дружині, якщо шлюб більше 3-х років, та неповнолітнім дітям).

Ще одним способом іммігрувати до ФРН є отримання візи для пошуку роботи. Якщо людина ще не знайшла роботу, але хоче шукати її на території Німеччини, є можливість отримати візу на півроку. Умовами для отримання візи є вища освіта й підтвердження наявності суми грошей на півроку проживання в Німеччині (приблизно з розрахунку 1000 євро в місяць; бажано мати виписку з рахунку, відкритого в німецькому банку). Якщо людина знайде роботу, то, не виїжджаючи з країни, вона може оформити робочу візу й приступити до роботи.

Бізнес-еміграція є також одним із найбільш поширених шляхів імміграції. Якщо у людини є досвід ведення своєї справи, вона може спробувати створити свій бізнес у Німеччині. Яких-небудь формальних вимог до статутного капіталу або кількості працівників немає, проте необхідно представити бізнес-план, що доводить прибутковість можливого проекту та його користь для життя й економіки обраного німецького регіону. Зрозуміло, у бізнесмена також повинно бути достатньо коштів для реалізації свого плану.

Крім вищезазначених, існують також способи переселення для корінних німців та переселення по єврейській лінії. Якщо хоча б один із батьків є німцем (з документальним підтвердженням своєї національності, наприклад, у свідоцтві про народження, виданому в часи СРСР) і є сертифікат про знання німецької мови хоча б на базовому рівні (такі сертифікати можна отримати в інституті Гете), то у людини є можливість отримати громадянство Німеччини як пізній переселенець. Якщо претендент отримує візу, то право на в'їзд також надається членам його сім'ї [3].

Щодо переселення по єврейській лінії, то тут діє принцип, аналогічний попередньому пункту, але додається пункт віросповідання. Якщо людина може довести єврейське походження хоча б по одному з батьків, має довідку з іудейської

громади про віросповідання й може підтвердити знання німецької мови, то у нього є шанс на отримання німецького громадянства по лінії єврейської еміграції. Однак порівняно з попереднім пунктом, процес тут більш складний – враховуються додаткові чинники (так званій «прогноз інтеграції в німецьке товариство»), що включає в себе вік, рівень знання мови, сімейний стан, наявність вищої освіти тощо. Як і в попередньому пункті, якщо іноземець отримує візу, то право на в'їзд також надається членам його сім'ї [4].

Іммігрувати до ФРН також можна шляхом так званого возз'єднання сім'ї. Дружина може переїхати до чоловіка, якщо він проживає в Німеччині (і навпаки), діти можуть переїхати до батьків, якщо вони неповнолітні. Для дорослих дітей (старше 18 років) цей процес вже неможливий, також цей пункт не поширюється на більш далеких родичів (бабусі/дідусі, дядьки/тітки тощо).

Одним із способів переїзду є навчання у Німеччині. Після закінчення школи будь-який абітурієнт може отримати тимчасову візу для навчання в університеті. Однак шкільна освіта в Німеччині 12-річна, тому потрібно, щоб кількість навчальних годин відповідала німецькій, й їхати навчатись у Німеччину, можливо, доведеться після закінчення першого курсу інституту чи університету у своїй країні. Також потрібно довести наявність засобів для існування на термін навчання (наприклад, випискою з банківського рахунку).

Існує також така програма, як віза для вивчення німецької мови. Якщо є бажання вивчати німецьку мову на території Німеччини та є наявність засобів для існування (бажано виписка з рахунку, відкритого в німецькому банку), то є можливість отримати візу на півроку для проходження мовних курсів.

Можливим способом мігрувати до ФРН є купівля житла. Купити квартиру чи будинок у Німеччині може будь-який іноземець. Можлива навіть здача такої квартири в оренду та отримання прибутку (але зі сплатою податків). Однак наявність квартири в Німеччині не дає право на отримання виду на проживання або якоїсь пільги для отримання віз. У той же час людина може проживати в Німеччині до 90 днів протягом півроку за звичайною туристичною візою [5].

Висновки. Отже, Німеччина є однією з європейських країн, яка приваблює іммігрантів багатьма факторами: по-перше, це економічно високорозвинута держава, яка є членом Європейського Союзу; по-друге, в країні є багато можливостей працевлаштування та отримання освіти; по-третє, у ФРН діє багато програм для іноземців, які створюють умови для їх імміграції. Найпоширенішою та найефективнішою програмою для висококваліфікованих фахівців є Blue Card. Крім цього можливим є отримання різного роду віз (візи на навчання, робочої візи, візи для вивчення німецької мови та ін.), а також існують способи переселення для корінних німців та переселення по єврейській лінії. Усі візові програми Німеччини розраховані на запрошення в країну економічно активних людей, які здатні принести своєю роботою користь як собі, так і державі.

Джерела та література

1. Гончаренко Р. Нові правила для іммігрантів / Р. Гончаренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dw.de/нові-правила-для-іммігрантів/a-2467239>
2. Federal Statistical Office of Germany [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.destatis.de/basis/e/bevoe/bev_tab7.htm
3. Geddes A. Immigration and European Integration. Toward fortress Europe / A. Geddes. – Manchester : Manchester University Press, 2010. – P. 1–17.
4. Germany Top Migration Land After U.S. in New OECD Ranking [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://en.wikipedia.org/wiki/Immigration_to_Germany
5. Taran P. Economic migration, social cohesion and development: towards an integrated approach / P. Taran // Council of Europe Publishing. – 2009. – 83 p.